

ת"פ 51134/02/20 - מדינת ישראל-פמ"ד נגד משה פרדו- בעצמו

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 51134-02-20 מדינת ישראל נ' פרדו
תיק חיצוני: 887/2020

בפני כבוד השופט יובל ליבדרו
המאשימה:
מדינת ישראל-פמ"ד
ע"י ב"כ עו"ד מורן גז
נגד
הנאשם:
משה פרדו- בעצמו
ע"י ב"כ עו"ד מאיר סויסה

גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן (להלן: "כתב האישום") בביצוע עבירה של הצתה, עבירה לפי סעיף 448 רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. במסגרת ההסדר לא הושגה הסכמה עונשית בין הצדדים וכל צד טען לעונש באופן חופשי.

כתב האישום

3. מעובדות כתב האישום עולה שהנאשם הוא גיסו של המתלונן ובתקופה שקדמה למועד הרלוונטי לכתב האישום שרר ביניהם סכסוך על רקע יחסיו של המתלונן עם אשתו (אחותו של הנאשם). עובר ליום 12.2.2020, במועד שאינו ידוע במדויק, החליט הנאשם להצית רכוש השייך למתלונן. לצורך כך הצטייד הנאשם בחומר בערה שטיבו אינו ידוע, במצית ארוך ובכפפות גומי וסמוך לשעה 21:00 הגיע ברכבו למגרש חניה ליד בניין מגורים בבאר שבע שם חנה באותה עת רכב מסוג "מיציבושי" בו נוהג המתלונן השייך לאביו (להלן: "הרכב"). אותו החליט להצית. הנאשם ניגש אל הרכב כשהוא חובש כפפות, הלם באמצעות אבן בשמשה הקדמית של הרכב ושבר אותה ומיד בהמשך שפך את חומר הבערה על גג הרכב והצית אותו באמצעות המצית. כתוצאה ממעשיו התלקחה האש על גג הרכב והנאשם נמלט ברכבו מהמקום. דירת הבניין שהבחינה במתרחש רצה אל דירתו של המתלונן והודיעה לו שרכבו עולה באש. המתלונן ירד אל החניה עם דלי מים שפך את המים וכיבה את האש. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרם נזק לשמשה הקדמית של הרכב וכן נגרמו סימני חריכה קלים על גג הרכב.

תסקירי שירות המבחן

4. בעניינו של הנאשם התקבלו מספר תסקירים של שירות המבחן.
מהתסקיר הראשון (מיום 18.5.2021) עלה כי הנאשם בן 30, נשוי ואב לשתי בנות, יליד הארץ, בן להורים מבוגרים שעלו מאתיופיה בתחילת שנות ה-90, סיים 12 שנות לימוד במוסדות דתיים והמשיך ולמד בישיבה עד גיל 22, קיבל פטור משירות צבאי, מתגורר עם משפחתו הגרעינית בבאר שבע ועובד מזה כ-10 חודשים בחברת גז. הנאשם מסר כי הקפיד לשמור על יציבות תעסוקתית ורואה בכך ערך משמעותי אך התמכרותו לאלכוהול פגעה בתפקודו במישור זה. הנאשם הוסיף כי על רקע התמכרותו לאלכוהול נוצרו גם מתחים

וקונפליקטים בחייו הזוגיים, שהביאו את אשתו לעזוב את הבית לתקופה קצרה וכי לאחר ביצוע העבירה שיקמו את יחסיהם, בין היתר, בשל גמילתו מאלכוהול.

הנאשם שיתף כי החל לצרוך אלכוהול בגיל 18 באופן מזדמן במסגרת בילויים חברתיים ועם חלוף הזמן העמיק בשתיית אלכוהול עד שהבין בשלב מסוים שהוא זקוק להליך גמילה ופנה באופן יזום לאשפוזית אך נשר משם לאחר כשבועיים. בהמשך השתלב בקבוצת מכורים אנונימיים שהעניקה לו תחושה של שליטה בדפוסי צריכת האלכוהול. הנאשם הוסיף כי מאז ביצוע העבירה הוא "נקי" מאלכוהול וכי הקשר המשוקם שלו עם אשתו מסייע לו לשמור על "ניקיון" מאלכוהול.

שירות המבחן מסר כי הנאשם הופנה במסגרת תיק המעצר לאבחון לנפגעי אלכוהול והימורים ועודנו מטופל שם.

באשר לביצוע העבירה שיתף הנאשם כי המתלונן נשוי לאחותו, כי הייתה ביניהם מערכת יחסים חברית קרובה, כי נעזר במתלונן לגשר במתיחות שנוצרה בינו לבין אשתו לאור בעיית התמכרותו לאלכוהול, כי המתיחות ביניהם הביאה לעזיבת אשתו את הבית. הנאשם הוסיף כי בשלב מסוים גילה שאשתו מנהלת קשר רומנטי עם גיסו מה שגרם לו להגיע ל"קצה" ולתחושה של "שבירת כלים". הנאשם הודה בביצוע העבירה ומסר כי ביצע אותה כשהיה תחת השפעת אלכוהול ובסערת רגשות ומתוך רצון לנקום על רקע תחושת הפגיעה העמוקה וההשפלה שחש. הנאשם הוסיף כי הרעיון להצית את הרכב עלה באופן ספונטני כשנזכר שיש לו ברכב חומר דליק. הנאשם הביע חרטה וצער על מעשיו בעיקר נוכח המחירים שהוא משלם בגינם ומסר כי אלו נעשו ללא שיקול דעת וחשיבה על ההשלכות לטווח הארוך.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם חווה משבר אמון חריף בתוך המשפחה וכי דפוסי חשיבה עברייניים אינם מאפיינים אותו. מאידך התרשם כי במצבי משבר קיצוניים עלול הנאשם לנהוג באימפולסיביות ובדרך אלימה. משיחה שקיים שירות המבחן עם גורמי הטיפול עלה כי בשל משבר הקורונה הנאשם לא שולב בהליך טיפולי מסודר, כי התקיימו איתו מספר פגישות היכרות, כי הנאשם מתמודד עם בעיית אלכוהול מספר שנים וזקוק לטיפול משמעותי, כי הוחלט לשלב את הנאשם בתכנית טיפול של מרכז ערב הכוללת מפגשים קבוצתיים ושיחות פרטניות על מנת להימנע מפגיעה כלכלית בו במידה וישולב בטיפול אינטנסיבי.

משיחה של שירות המבחן עם המתלונן אישר זה כי בינו לבין הנאשם התקיים קשר חברי טוב, כי הנאשם פעל בהשפעת אלכוהול על רקע גילוי הקשר שלו עם אשתו, כי הנאשם הגיב באופן שאינו מאפיין את אישיותו ותיאר את הנאשם כאדם חיובי, שלל אלימות פיזית או מילולית מצד הנאשם והוסיף כי הקשר בינו לנאשם נותק ביוזמתו של הנאשם. שירות המבחן התרשם כי המתלונן התקשה לפרט על אודות הפגיעה בו והשלכותיה ונראה כי הוא מנסה לגונן על הנאשם, יתכן בשל תחושת אשמה.

בשיחה שקיים שירות המבחן עם אשתו של הנאשם, שיתפה זו על תהליך ההתמכרות של הנאשם לאלכוהול, על המשבר ביחסים ביניהם על רקע התמכרותו לאלכוהול ועל הניסיונות היזומים של הנאשם להיגמל מהתמכרות זו. אשת הנאשם שללה אלימות פיזית או מילולית מצד הנאשם, תיארה את הנאשם כאדם חיובי והוסיפה כי הוא בעל שאיפות להתקדם תעסוקתית וכי הוא אב טוב המעורב בגידול הבנות במיוחד בשנה האחרונה שבה הוא "נקי" מאלכוהול.

שירות המבחן ציין כי יצר קשר עם גורמי הטיפול בתכנית "נושמים לרווחה" בשרותי הרווחה כדי לסייע למשפחה בהיבטים הכלכליים והחינוכיים ונערכו מספר ביקורי בית אך עדיין לא גובשה תכנית מתאימה.

שירות המבחן התרשם כי לנאשם דימוי עצמי נמוך הן על רקע תחושות של אפליה וחוסר שייכות לחברה הכללית והן על רקע מחסור כלכלי לאורך חייו. השרות התרשם שהנאשם חסר אמצעים להתמודדות אדפטיבית עם קשיים ומשברים מה שהוביל אותו לצריכת אלכוהול כמענה לבעיותיו, כי פיתח תלות באלכוהול,

כי הגיב באופן אימפולסיבי ואלים לחוויית הפגיעה הקשה שחש וכי התקשה לחשוב על השלכות מעשיו לטווח הארוך.

לצד זאת, שירות המבחן התרשם שהנאשם בעל מערכת ערכים נורמטיבית ומנהל אורח חיים נורמטיבי למרות דפוסי צריכת האלכוהול שלו, כי הוא מגלה יציבות תעסוקתית, כי הוא מגלה מחויבות כלפי משפחתו, כי הוא חש בושה מעצם ההליך המשפטי, כי העבירה אינה מאפיינת את דרך התנהלותו, כי מדובר במעורבות פלילית ראשונה של הנאשם, כי הנאשם מורטע מעצם ההליך המשפטי, כי הוא משתף פעולה ומגלה מחויבות ומוטיבציה לשיקומו.

לנוכח האמור, המליץ שירות המבחן לדחות את הדיון ולעקוב אחר הליך שיקומו של הנאשם במסגרת המרכז לנפגעי אלכוהול.

מתסקיר נוסף (מיום 12.9.2021) עלה שבמהלך תקופת הדחייה אביו של הנאשם נפטר והוא חווה תחושה עמוקה של אובדן ודאגה לאמו. הנאשם תיאר את התקופה שקדמה לביצוע העבירה כתקופה בה איבד שליטה, חש תחושת השפלה ממעשיו של המתלונן ופעל על רקע התמכרותו לאלכוהול.

הנאשם תיאר שיפור במערכת היחסים עם אשתו, חש כי הוא נתן מההליך הטיפולי, ציין כי הוא "נקי" מאלכוהול כשנה ושבעה חודשים, כי הטיפול מסייע לו לשמור על "ניקיון" מאלכוהול וכי הצליח להתגבר על משבר מות אביו ללא נזקקות לאלכוהול.

שירות המבחן הוסיף כי אף שהנאשם ביטא אמפטיה למתלונן נראה כי הוא עדיין בתהליך של בחינת התנהלותו ומעשיו לצד בחינת השלכות מעשיו על חייו ועל המתלונן.

מגורמי הטיפול של המרכז לנפגעי אלכוהול עלה שהנאשם החל את ההליך הטיפולי בחודש מאי, כי הוא משתף פעולה באופן פעיל ובולט בקבוצה, כי הוא מגלה יכולת ליצור קשרים בינאישיים ומגלה נכונות להמשיך בהליך הטיפולי. לצד זאת מסר שירות המבחן כי יש להעמיק לבחון ולבצע עבודה עם הנאשם באשר לנסיבותיה המורכבות של ביצוע העבירה ונוכח הבושה שהוא חש נוכח הקשר המשפחתי בינו לבין המתלונן. בשיחה שקיים שירות המבחן עם המתלונן שלל זה אינטראקציה עם הנאשם או תחושת איום מצדו.

שירות המבחן חזר על התרשמותו מהנאשם ומיחסו לעבירה שביצע והוסיף כי יש להמשיך את ההליך הטיפולי ולהאריך את תקופתו הן לאור התמכרותו העמוקה לאלכוהול והן לנוכח מורכבות נסיבות ביצוע העבירה וחומרתה. שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף של 340 שעות, צו מבחן למשך שנתיים במסגרתו ימשיך הנאשם בהליך הטיפולי, מאסר מותנה ופיצוי למתלונן.

חרף כך ששירות המבחן הגיש המלצה עונשית כבר בסיומו של תסקיר זה, מצאתי בדיון שהתקיים ביום 19.10.2021 להורות לשירות מבחן להגיש תסקיר נוסף בו ימשיך לדווח אחר השתלבות הנאשם בהליכים הטיפולים.

מתסקיר נוסף (מיום 26.12.2021) של שירות המבחן עלה כי ממידע שהתקבל מגורמי הטיפול מהמרכז לנפגעי אלכוהול עלה שהנאשם הוא מהמשתתפים הדומיננטיים בקבוצה, משתף באופן פתוח, תורם לתהליך הקבוצתי ומשמש דוגמה עבור חברי הקבוצה. בפגישות הפרטניות משתף על אודות הקשיים המשפחתיים, קשריו עם אחיו לאחר מות האב, סוגיית הקשר עם אשתו והתמודדותו עם תפקידו כאב. הנאשם שב והביע בושה וחרטה על ביצוע העבירה.

הנאשם שיתף בחוויית ההליך השיקומי בו שולב והוסיף שהוא משקיע את מירב מאמציו בעבודה ובפרנסת משפחתו. הנאשם מסר שהוא ומשפחתו עברו להתגורר בבית חדש שרכשו והוא רואה בכך אבן דרך להשגת יציבות כלכלית.

משיחה שקיים שירות מבחן עם אשת הנאשם עלה כי הנאשם "נקי" מאלכוהול, כי הוא מתפקד באופן מיטיב

כאב וכבן זוג וכי הוא מעורב בתחזוקת הבית ובחיזוק הקשר הזוגי.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם עבר ועודנו עובר תהליך משמעותי של התבוננות פנימית, כי הוא מתמודד עם בעיית האלכוהול והרושם המתקבל מגורמי הטיפול ביחס להתמדתו, התחייבותו והתנהלותו הוא חיובי. לצד זאת, התרשמות היא שהדרך השיקומית של הנאשם טרם הסתיימה וכי יש להמשיך לעקוב ולפקח אחר התנהלותו של הנאשם. שירות המבחן שב על הערכתו כי מאסר לריצוי בעבודות שירות עלול לפגוע במצבו הכלכלי של הנאשם וחזר על המלצתו העונשית שפורטה בתסקיר הקודם.

לבקשת הצדדים, נדחה הדיון למספר חודשים לצורך קבלת תסקיר משלים כאשר בבקשה ציינו הצדדים שינסו להגיע להבנה עונשית על בסיס אותו תסקיר.

בתסקיר המשלים (מיום 24.4.2022) שב שירות המבחן על התרשמותו מתפקודו החיובי של הנאשם, מההליך הטיפולי המשמעותי שעבר וממשיך לעבור ומהחרטה והטלתה שחוזה כתוצאה מההליך המשפטי. שירות המבחן המליץ להימנע מלהטיל על הנאשם עונש מאסר גם לריצוי בעבודות שירות העלול לפגוע באופן משמעותי בתוצרי השיקום של הנאשם, ביחסיו עם אשתו ובנותיו, במצבו הכלכלי ובהימנעות מצריכת אלכוהול. בנוסף המליץ שירות המבחן כי נוכח ההליך השיקומי הארוך והמשמעותי שעבר הנאשם, שאיפותיו התעסוקתיות ורצונו להשתלב בקורס טכנאי גז שעל פי המסמך שהציג בפני שירות המבחן הרשעה תמנע את שילובו בקורס זה לבטל את הרשעתו של הנאשם.

לחלופין המליץ שירות המבחן על ענישה שיקומית בדרך של צו של"צ בהיקף של 300 שעות לצד צו מבחן לשנתיים במסגרתו ימשיך הנאשם את הקשר הטיפולי פרטני עם גורמי הטיפול ביחידה לטיפול בנפגעי אלכוהול.

טיעוני הצדדים

5. חרף קבלת תסקיר משלים חיובי בעניינו של הנאשם הצדדים לא הצליחו להגיע להבנה עונשית וטענו הם לעונש באופן חופשי.

6. **המאשימה** טענה (בכתב) כי מתחם העונש ההולם נע בין שנתיים ל-5 שנות מאסר. המאשימה עתרה להטיל על הנאשם עונש בתחתית המתחם לו עתרה נוכח ההליך השיקומי שעבר. המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו, למידת הפגיעה בהם ולפוטנציאל הסיכון הגלום בעבירת ההצתה לנפש ולרכוש. לעניין נסיבות ביצוע העבירה הפנתה המאשימה לתכנון שקדם לביצוע העבירה, לנזק שצפוי היה להיגרם לולא כותבה האש, לשימוש שעשה הנאשם בחומר בערה, לקרבה של הרכב שהוצת לבניין מגורים, לנזק שנגרם וליכולתו של הנאשם להימנע מביצוע המעשים. המאשימה עתרה שלא לאמץ את המלצתו העונשית של שירות המבחן שלא להרשיע את הנאשם ולתת משקל בכורה לשיקולי ההרתעה על פני שיקולי השיקום נוכח חומרת העבירה. המאשימה צרפה פסיקה לתמיכה בעמדתה העונשית.

7. **ב"כ הנאשם** עתר לאמץ את המלצות שירות המבחן (שלא להרשיע את הנאשם ולהטיל עליו צו של"צ וצו מבחן) ולאפשר לנאשם להמשיך בהליך השיקומי בו החל. ב"כ הנאשם טען שהעונש לו עתרה המאשימה אינו הולם את נסיבותיו של תיק זה, וזאת לנוכח ההליך השיקומי הארוך והמוצלח שעבר הנאשם ולנוכח ההמלצה העונשית של שירות המבחן. בעניין זה הוסיף, כי בהתאם להמלצת שירות המבחן הטלת עונש מאסר על הנאשם, גם לריצוי בעבודות שירות, עלולה להוביל לרגרסיה במצבו.

ב"כ הנאשם טען כי אין מדובר ברף החומרה הגבוה של עבירת ההצתה, תוך שהפנה לכך שמדובר בהצתה נקודתית שכותבה מייד לאחר מכן מבלי שנגרם נזק משמעותי לרכב.

ב"כ הנאשם הפנה להליך השיקומי החיצוני והפנימי המשמעותי והמוצלח שעבר הנאשם, ואשר בו הוא עתיד להמשיך, ל"סולחה" שנערכה בינו לבין המתלונן ולעובדה שהקשר (המשפחתי) ביניהם חודש.

ב"כ הנאשם הפנה גם לגילו הצעיר של הנאשם, למצבו המשפחתי ולתפקודו הנורמטיבי, לעובדה שהוא נעדר עבר פלילי ולא נפתחו כנגדו תיקים נוספים במהלך ניהול התיק, להודאתו, לחרטה שהביע, לאחריות שלקח ולהפנמה שלו את חומרת מעשיו. ב"כ הנאשם ערך הבחנה בין הפסיקה אליה הפנתה המאשימה לעניינו של הנאשם.

ב"כ הנאשם צרף תמונה של הרכב הניזוק (נ/א') והפנה לפסיקה התומכת בעמדתו העונשית.

8. הנאשם אמר את דברו. הנאשם מסר שהוא לוקח אחריות על מעשיו, ושהוא מצטער, הוסיף שהמתלונן הוא גיסו והם בקשר טוב וכי הוא עדיין מצוי בהליך טיפולי ביחידה לנפגעי אלכוהול.

בהמשך הנאשם שלח מכתב לבית המשפט (שהועבר לעיון הצדדים) בו ביקש להתחשב בהליך השיקום שעבר ובנסיבותיו האישיות והמשפחתיות. הנאשם הוסיף שהוא מביע חרטה כנה על מעשיו, למד לקח, מבקש את רחמי בית המשפט ומבקש שלא להטיל עליו עונש של מאסר ואף לא להרשיעו שכן הרשעה תמנע ממנו להוציא רישיון לעסוק בטכנאות גז.

דין והכרעה

9. סבורני כי מתחם העונש ההולם צריך לנוע בין 12 חודשי מאסר ל-36 חודשי מאסר. בקביעת מתחם זה התחשבתי בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובנסיבות הנוהגות, כפי שאפרט להלן.

10. הסכנות שבבסיס עבירת ההצתה ידועות לכל בר בי רב. השילוב שבין יכולתה של האש לכלות כל שעומד בדרכה, הגזים רעילים המופצים, ההתפשטות המהירה, קלות הביצוע והקושי בהשתלטות על האש הוא שהופך את עבירת ההצתה לעבירה חמורה ומסוכנת. על פוטנציאל הסיכון שבעבירה זו נאמר בתלמוד הבבלי שאש "כוח אחר מעורב בהן" (בבלי, בבא קמא ג, ב), ונכתב בע"פ 1414/15 **מדינת ישראל נ' פדר** (פורסם בנבו, 15.4.2015) (להלן: "עניין פדר"), פסקה 9:

"עבירת ההצתה היא מהחמורות שבספר החוקים וזאת לאור הפוטנציאל ההרסני הטמון בה נוכח הסכנה הגלומה במעשה לגופו ולרכושו של אדם. בית משפט זה עמד, לא אחת, על חומרתה היתרה של העבירה שראשיתה ידוע אך כיצד תתפשט ומה יהיה היקפה, אין איש יודע, שכן מנהגה של האש להתפשט ללא שליטה, תוך שהיא זורה הרס רב בדרכה..."

וכך נכתב בע"פ 2356/17 **סמיח גרבי ואח' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 29.6.20), פסקה 6:

"...המקרה דנן מוכיח את אשר נאמר פעמים רבות בפסיקה בנוגע לעבירת ההצתה: "מעשה הצתה ראשיתו ידועה, ואחריתו מי ישרונה" (ראו, מבין רבים, ע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] בפסקה 3 (8.11.2012); "...ראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות

שערי מוות" (ע"פ 3210/16 עמארה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה ה(1) (18.3.2007)); "אש המתפשטת באופן בלתי מבוקר זורה הרס, ומסכנת את האדם ואת החי, את הגוף ואת הרכוש" (ע"פ 2939/19 חלפון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2.2.2020)). לא בכדי קבע המחוקק עונש חמור של עד 15 שנות מאסר לעבירת ההצתה. זאת, נוכח פוטנציאל הנזק המשמעותי שטמון בעבירה זו וחוסר היכולת לשלוט בתוצאותיה..."

11. במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים של שמירה על קניינו של אדם, על שלום הציבור ובריאותו ועל הסדר הציבורי.

12. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בענייננו אינה מבוטלת. בשל סכסוך משפחתי הנאשם הצטייד בחומר בערה, במצית ובכפפות, הגיע למגרש החניה בו חנה רכבו של המתלונן, ניפץ באמצעות אבן את השמשה הקדמית של הרכב, שפך את חומר הבערה על גג הרכב, הצית אותו באמצעות המצית ונמלט מהמקום. רק ערנותה של דיירת הבניין שהבחינה במתרחש מנעה נזק גדול יותר לרכב.

לצד זאת, ומבלי להקל ראש במעשיו של הנאשם, מידת הפגיעה בערכים המוגנים בענייננו היא לא מן הגבוהות בגזרה של עבירה זו. לרכב שהוצת לא נגרם נזק משמעותי וזה כלל, כעולה מעובדה 8 לכתב האישום, נזק לשמשה הקדמית של הרכב וסימני חריכה קלים על גג הרכב.

כזכור, האש שהוצתה כובתה במהירות ולא נגרם בסופו של יום נזק לנפש או לרכוש אחר.

13. ביחס לנסיבות ביצוע העבירה נתתי משקל לתכנון שקדם לביצוע העבירה ולהצטיידות הנאשם בכפפות, מצית וחומר בערה; לכך שהנאשם השתמש בחומר בערה על מנת להעצים את הנזק; לנזק שעלול היה להיגרם לרכב ולרכבים אחרים שחנו באותה חניה לולא כובתה האש; לכך שהנאשם הצית רכב שחנה בקרבה לבניין מגורים בשעת ליל, לחלקו הבלעדי של הנאשם בביצוע העבירה ולסיבה שהביאה אותו לביצוע העבירה.

לצד זאת, נתתי משקל לכך שמעשה העבירה כוון כלפי רכוש ולא כלפי בני אדם, שלא נכחו במקום, מה שצמצם את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש ולכך שהנזק שנגרם לרכוש אף הוא לא היה כאמור משמעותי. לעניין היקף ההצתה והתפשטות האש יש לזכור כי די היה בדלי מים שהביא עמו המתלונן על מנת לכבות האש (עובדה 7 לכתב האישום).

14. ביחס לענישה הנוהגת ראוי לציין כי עבירת ההצתה כוללת שתי חלופות. החלופה הראשונה מתייחסת להצתה במזיד "סתם" כשהעונש המרבי שנקבע לצדה עומד על 15 שנות מאסר ואילו החלופה השנייה מתייחסת להצתה במטרה לפגוע ברכוש ציבורי או בבני אדם כשהעונש המרבי שנקבע לצדה עומד על 20 שנות מאסר. בענייננו הורשע הנאשם בחלופה הקלה יותר של ביצוע העבירה. בע"פ 4036/13 אמארה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 5.10.2014), פסקה 6 התייחס בית המשפט העליון למדרגי ביניים של חומרת העבירה (מעבר למדרג הנ"ל של החלופות שבסעיף 448(א) רישא וסיפא) שיש בהם כדי להסביר את מנעד הענישה הרחב בעבירה זו:

"בתוך מדרג זה ניתן להצביע על מדרגי ביניים של חומרה, מה שיכול להסביר את הסיבה לכך שהענישה הנלווית לעבירת ההצתה אינה אחידה ונעה על סקאלה רחבה...הצתה של נכס בנסיבות שאין לחשוש כי ההצתה תתפשט לרכוש אחר; הצתה של נכס שעלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר; הצתה של נכס שיש בה פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש; הצתה של נכס בנוכחותו הקרובה והמיידית של אדם, מה שמגביר את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש; הצתה שגרמה בפועל לפגיעה בגוף ובנפש על אף שהמצית לא התכוון לכך (מחשבה פלילית של פיזיות); והצתה בכוונה לפגוע בגוף ובנפש כמו במקרה דנן. מובן כי בתוך מדרגי ביניים אלה יש להבחין בין נסיבות שונות לחומרה או לקולא, כמו ערך הרכוש שהוצת או מספר האנשים שעמדו תחת סיכון של פגיעה".

בענייננו חומרת המעשים באה לידי ביטוי בכך שהצתת הרכב עלולה הייתה להביא להתפשטות האש ולפגיעה ברכוש אחר בשים לב לכך שהרכב שהוצת חנה בחניית רכבים. מאידך, סבורני כי ענייננו לא נמצא במדרג החומרה הגבוה. זאת, לנוכח כך שמנסיבות ביצוע העבירה לא עולה כוונה לפגוע בגוף ובנפש, לא הייתה נוכחות קרובה ומיידית של אדם וקיים ספק בדבר פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש בנסיבות האמורות. אף היקף הנזק שנגרם בפועל כתוצאה מההצתה הוא לא משמעותי.

15. הגם שמנעד הענישה בעבירה בכגון דא עסקין הוא רחב, ככלל היא תכלול רכיב של מאסר בפועל (ראו למשל ע"פ 8659/13 אלמליח נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 14.5.2014], פסקה 13 וההפניות שם).

בכפוף לאמור, הענישה היא תלוית נסיבות ה"עושה" לרבות גילו, עברו הפלילי, נסיבותיו האישיות, מצבו הנפשי והשתלבותו בהליכי שיקום, כמו גם בנסיבות ה"מעשה" לרבות אופי המקום שהוצת (מקום הומה אדם או שטח פתוח), היקף הנזק שנגרם, שאלת השימוש בחומרי בערה, הנזק שנגרם, פוטנציאל הנזק והסיכון לבני אדם, המניע לביצוע העבירה (אידיאולוגי, רומנטי, סכסוך עסקי וכו') התכנון שקדם לביצוע העבירה וכיוצא בנסיבות המשפיעות על מידת החומרה.

בע"פ 6463/11 ברדוגו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 5.6.2012) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בהצתת הרכב של אביה של חברתו לשעבר לאחר שזו נפרדה ממנו. כתוצאה ממעשיו נשרפו שני רכבים נוספים. בנוסף הנאשם צירף שני תיקים של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה בשכרות והפרת הוראה חוקית. בית המשפט העליון הותיר על כנו עונש של 40 חודשי מאסר. במקרה זה לנאשם היה עבר פלילי מכביד;

בע"פ 48/10 חליל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 7.6.2010), אותו צרפה המאשימה, נדון הנאשם ל-30 חודשי מאסר לאחר שהורשע בביצוע עבירות של הצתה, היזק במזיד והפרעה לשוטר. במקרה זה הנאשם השליך מגג בית חפצים שונים, לרבות טלוויזיה, אבנים ובלוקים לעבר בני משפחתו ואף בקבוק עם חומר דליק אותו הצית אל עבר כלי רכב שעלה באש. בהמשך, משהגיעו שוטרים לא נענה לקריאתם לעצור וברח מהמקום. בית המשפט העליון דחה את ערעור הנאשם על חומרת העונש למעט את הערעור על רכיב המאסר

על תנאי.

בע"פ 8435/17 **נפתלי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 7.4.209) קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הצתת רכב המונית של המתלון במגרש חניה של מרכז מסחרי על רקע סכסוך רומנטי באמצעות חומר בערה וגרם לו נזק רב והעמיד את עונשו על 10 חודשי מאסר חלף עונש של 16 חודשי מאסר (באמצעות חפיפת עונש מאסר מותנה) וזאת משיקולי בריאות ושיקום;

בע"פ 6177/20 **סלאמה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.4.2021) קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בהצתת רכבה של המתלוננת על רקע סכסוך משפחתי באמצעות חומר בערה ונגרם וגרם נזק למכסה המנוע ולגלגל הקדמי והמיר את עונשו ל-7 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות חלף 14 חודשי מאסר;

בע"פ 3302/16 **פלונית נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 9.4.2017) דחה בית המשפט העליון את ערעורה של נאשמת שהורשעה בעבירות של עבירות של קשירת קשר לביצוע עוון, תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות, היזק בזדון, הצתה בנסיבות מחמירות ואיומים והותיר על כנו עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות שהוטל עליה מטעמי שיקום. במקרה זה הנאשמת הכירה את המתלון שהציג את עצמו כרווק ולאחר שהתבררה לה זהותו האמיתית ומתוך חשש שזה יפרסם פרסומים פוגעניים כלפיה קבעה איתו פגישה וביקשה מהנאשמים האחרים שיצטרפו אליה. הנאשמים האחרים והנאשמת הכו את המתלון איימו עליו והציתו את רכבו;

בת"פ (מחוזי-ב"ש) 8113/09 **מדינת ישראל נ' אבולקימה** (פורסם בנבו, 24.4.2013) גזר בית המשפט עונש של 18 חודשי מאסר לאחר שמיעת ראיות על נאשם שהורשע בעבירות של סחיטה באיומים של דודתו ובהצתה של רכבה וגרם לנזק בסך 16,500 ₪. במקרה זה הנאשם ביקש מדודתו כסף ומשזו סירבה חטף שרשרת מצווארה והצית את רכבה;

בת"פ (מחוזי-באר שבע) 9773-03-10 **מדינת ישראל נ' אזולאי** (פורסם בנבו, 16.9.2013) גזר בית המשפט על נאשם שהורשע בעבירה של הצתת משאית עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. במקרה זה הנאשם שלח אחרים להצית את המשאית על רקע סכסוך עסקי. המשאית ששוויה היה 70,000 ₪ יצאה מכלל שימוש.

בת"פ (מחוזי-ב"ש) 39973-09-14 **מדינת ישראל נ' פרג'י** (פורסם בנבו, 22.12.2016), גזר בית המשפט על נאשם שהורשע בעבירה של הצתה והחזקת סכין על רקע ויכוח בין המתלון לבין אמו של הנאשם עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות בשל שיקולי שיקום. במקרה זה הגיע הנאשם אל מקום חניית הרכב, כשברשותו שני בקבוקי פלסטיק שהכילו בנזין, שילח אש ברכב, באמצעות הבנזין. האש החלה להתפשט ופגעה קשות בשני כלי רכב נוספים. בנוסף הנאשם נפגע בידו השמאלית וברגליו של הנאשם. הנאשם צעיר בעל

נסיבות חיים קשות ונרתם להליך טיפולי בקהילה ובהוסטל.

המאשימה הפנתה למספר פסקי דין נוספים, ואולם באלה נסיבות ביצוע העבירה היו חמורות יותר מאלו שבענייננו ועסקו רובם ככולם בהצתה של בתי מגורים או בתי עסק. ראו למשל:

ע"פ 8418/04 **דוידוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 31.3.2005); ע"פ 6378/18 **חג' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 29.4.2019); ע"פ 5960/13 **מדינת ישראל נ' עון** (פורסם בנבו, 23.4.2014); ע"פ 60/12 **עמר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 7.11.2012); ת"פ (מחוז-ב"ש) 25842-05-16 **מדינת ישראל נ' אלטאהר** (פורסם בנבו, 27.4.2017).

ב"כ הנאשם עתר כאמור לאמץ את המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש של"צ. עונש זה בעבירת הצתה הוא אמנם חריג אך ישנם מקרים בהם הוחלט להסתפק בו, או אף בענישה שלא כוללת של"צ מטעמי שיקום:

בת"פ (מחוז-חיפה) 55558-03-19 **מדינת ישראל נ' פלוני** (פורסם ב"פסקדין", 11.4.2021), אותו צרף ב"כ הנאשם, גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בשתי עבירות הצתה על רקע סכסוך בינו לעורך דינו עונש של צו של"צ וצו מבחן בשל שיקולי שיקום. במקרה זה הצית הנאשם, בן 75, ללא עבר פלילי את מעלית הבניין במקרה אחד ובמקרה אחר דלת הכניסה של משרדו של עורך דינו;

בת"פ (מחוז-ב"ש) 21013-06-15 **מדינת ישראל נ' ש' י'** (פורסם ב"פסקדין", 26.9.2016), אותו צרף ב"כ הנאשם, גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירה של הצתת מרפסת של מועדון באילת לאחר שהמאבטחים לא אפשרו לו להיכנס אליו באמצעות השלכת קרטון בוער עונש של צו של"צ בהיקף של 250 שעות בשל הליך שיקומי מוצלח;

בת"פ (מחוז-ת"א) 24812-01-13 **מדינת ישראל נ' קוקליה** (פורסם בנבו, 10.6.2014) גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בהצתת דלת של "פאב" לאחר שסולק מהמקום עונש של צו של"צ בהיקף של 150 שעות, מאסר מותנה וצו מבחן בשל שיקולי שיקום;

בת"פ (מחוז-ת"א) 26601-02-13 **מדינת ישראל נ' אבוהרון** (פורסם בנבו, 1.1.15) גזר בית המשפט המחוזי על נאשמת שהורשעה על פי הודאתה בעבירה של הצתת מועדון באמצעות חומר בערה וגרמה לו נזק על רקע סכסוך בינה לבין שותפה למועדון צו של"צ וצו מבחן בטעמי שיקום;

בת"פ (מחוז-ב"ש) 8140/09 **מדינת ישראל נ' בר** (פורסם בנבו, 12.09.2010) נגזר על נאשמת מאסר על תנאי, צו מבחן ופיצוי (בהסדר לאחר קבלת תסקיר), וזאת בגין כך שביצעה עבירות של קשירת קשר לפשע וקשירת קשר לעוון באישום הראשון (פנתה לאחר וביקשה ממנו לחבול במזיד ברכב ובהתאם אותו אחר יידה חתיכה של ברזל לעבר השמשה האחורית של הרכב, כתוצאה מכך נפגעה השמשה), הצתה באישום השני (פנתה לאותו אחר ביקשה ממנו

להצית דלת דירה ובהמשך שילך אותו אחר אש באותה דירה וכתוצאה מכך ניזוקה הדלת ומכאן הורשעה הנאשמת בעבירה של הצתה) והצתה נוספת באישום השלישי (הצתת רכב שבוצעה על ידי אותו אחר לבקשת הנאשמת). יצוין כי אותה נאשמת צירפה תיק נוסף שבו הורשעה בעבירה של ניסיון קבלת דבר במרמה.

סיום ההליך ללא הרשעה

16. ב"כ הנאשם עתר לבטל את הרשעת הנאשם בהתבסס על המלצת שירות המבחן. לא מצאתי להיעתר לבקשה זו.

17. המבחנים לסיום ההליך ללא הרשעה הותוו בפסיקת בית המשפט העליון בע"פ 2083/96 **כתב נגד מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.8.1997) (להלן: "הלכת כתב"). בהלכת כתב נקבע כי בהתקיים שני תנאים מצטברים ניתן לסיים הליך ללא הרשעה:

"ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם; ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל."

בענייננו, מדובר בעבירה שכלל לא ניתן לשקול הימנעות מהרשעה בה מבלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים בשל החומרה הגלומה בעבירה זו ובשל פוטנציאל הנזק הגלום בה לנפש ולרכוש. בהתאם לפסיקה הנוהגת שפורטה לעיל, העונש השכיח בעבירה זו הוא של מאסר מאחורי סורג ובריח והבכורה היא לשיקולי הגמול והרתעת הרבים והיחיד.

בנוסף, סבורני שהנאשם לא הוכיח שהרשעתו תפגע באופן חמור בשיקומו היה והרשעתו לא תבוטל, אף אם לא יצליח לקבל אישור לעסוק כטכנאי גז (נתון שכשלעצמו לא הוכח כדבעי).

חריגה ממתחם העונש ההולם

18. לצד החלטתי לדחות העתירה לסיים ההליך ללא הרשעה, סבורני כי יש מקום במקרה זה לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, ואף יש מקום לחריגה משמעותית.

לא ניתן להתעלם מהליך השיקום הארוך, המשמעותי והמוצלח שעבר הנאשם ושעודנו עובר. סבורני כי לנוכח השילוב שבין נסיבותיו הייחודיות של המקרה, אופי ההליך השיקומי שעבר הנאשם, שכלל גמילה תוך השתתפות

בקבוצות טיפול שונות וטיפול פרטני, על-פני תקופה ארוכה, השיקום במערכת היחסים הביתית, השיקום הכלכלי, לצד התובנות בדבר חומרת המעשים, הבעת החרטה והמוטיבציה להמשיך בדרך זאת, יחד עם ההמלצה החמה של הגורם הטיפולי, יש לבכר בענייננו את שיקולי השיקום.

בתסקירים שירות המבחן הרחיב בדבר הדרך השיקומית המרשימה שעבר הנאשם. כך לדוגמה ציין: **"...הוא בין המטופלים הייחודיים ביחידה, הן מבחינת שיתוף הפעולה והקשר החיובי שיצר עם מטופלים אחרים ועם גורמי הטיפול, והן מבחינת היכולת שלו להיחשף ולשתף מעולמו הפנימי...משה (הנאשם) מאופיין בהתמדה ומביע מוטיבציה גבוהה לשינוי בחייו, כאשר נוקט ביוזמה ובאקטיביות...משה משתף בנוגע לאתגרים שחווה ביחסים עם אשתו לאחר המשבר שחוו, ומקבל כלים להתמודדות עם משקעים שנוצרו ועם כעסים כלפיה בעת קונפליקטים כיום".**

בע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.4.2018), פסקה 25 (להלן: "עניין קרנדל") התייחס בית המשפט העליון לכך שיש להוכיח שינוי גישה ממשי אצל הנאשם לצד קיומן של אינדקציות ממשיות לשיקום לצורך חריגה ממתחם העונש ההולם:

"ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפולי מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי".

לנוכח המפורט בתסקירי שירות המבחן, נראה כי גם אצל הנאשם התקיים השילוב שבין שינוי מהותי בהתייחסות לעבירה לבין קיומן של אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של הליך שיקומי מוצלח וחזרה לדרך הישר.

19. במסגרת החריגה ממתחם העונש ההולם שקלתי האפשרות להטיל על הנאשם עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות, ואולם שירות המבחן שב והדגיש כי גורמי הטיפול מעריכים שלנאשם אין דפוסי התנהגות אלימים, שהוא הצליח במהלך כל ההליך השיקומי לשמור על ניקיון משתיית אלכוהול ושהוא עורך מאמצים לשקם את חייו, לרבות במישור הכלכלי. שירות המבחן הוסיף כי: **"בהקשר זה, נציין כי בתסקירנו הקודמים תיארנו את הקשיים הכלכליים עמם משה מתמודד, ושתכנית הטיפול בתחום ההתמכרויות הותאמה למצבו ולכך שהטיפול לא יפגע בשגרת עבודתו...כאן המקום לציין כי להערכתנו, ענישה מסוג של מאסר בפועל או בעבודות שירות תפגע באופן משמעותי בתוצרים שמשה השיג עד כה בהליך השיקום שלו, ביחסיו עם אשתו ובנותיו, במצבו הכלכלי, ובהימנעות משתיית אלכוהול"**

בעניין קרנדל התייחס בית המשפט העליון לצורך להטיל עונש אשר לא יפגע בהליך השיקום, מקום בו מצא בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם: **"יש להקפיד על כך שהבחירה בעונש לא תפגע באופן ממשי בסיכויי השיקום"** (מתוך חוות דעת השופטת ד' ברק-ארז, פסקה 22).

לנוכח הבהרת שירות המבחן, הגעתי לכלל מסקנה כי אכן הטלת עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות עלולה להוביל לפגיעה ממשית בשיקום הנאשם. תחילה במישור התעסוקת-כלכלי, ומשם הדרך קצרה למישור

המשפחתי ואף חזרה לטיפה המרה, ובכך יצא שכרנו (הנאשם ומשפחתו, גורמי הטיפול ואף החברה כולה) בהפסדנו.

לנוכח האמור, מצאתי במקרה חריג זה להסתפק בענישה של של"צ בהיקף משמעותי.

ברי כי תמיכה בתוצאה חריגה זו מצאתי גם לנוכח נתוני האישיים של הנאשם, אשר הוא נעדר עבר פלילי ואשר לקח אחריות על מעשיו למן הרגע הראשון.

נתתי כמובן משקל גם להמלצת שירות המבחן, שהוא גורם טיפולי מקצועי בלתי תלוי, הגם שלא מצאתי לאמץ את ההמלצה לבטל ההרשעה, ואף לא את ההמלצה ביחס להיקף השל"צ ורכיבי הענישה, לנוכח מחויבות בית המשפט לבחון את העניין לא רק מתוך שיקולי השיקום.

20. לאור כל האמור לעיל אני גוזר על הנאשם:

א. 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים מהיום, שהנאשם לא יעבור עבירת הצתה או כל עבירת אלימות מסוג פשע או רכוש מסוג פשע.

ב. צו של"צ בהיקף של 350 שעות. שירות המבחן יגיש תכנית השל"צ בתוך 30 יום ואשרה ללא צורך בדיון נוסף.

ג. צו מבחן למשך שנתיים מהיום. על הנאשם להמשיך לשתף פעולה בתכניות הטיפול שיוצעו לו.

הובהרה לנאשם חשיבות שיתוף הפעולה בשל"צ ונפקות חוסר שיתוף פעולה.

ד. הנאשם ישלם למתלונן פיצוי בסך 2,000 ₪. הפיצוי ישולם בשמונה שיעורים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.9.2022.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, י' סיוון תשפ"ב, 09 יוני 2022, במעמד הצדדים.